



Sborník ze semináře Rozvinování Armády ČR - revize mobilizačního systému

Obsah:

I. Zahájení semináře

Tomio Okamura, místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

II. Úvodní slovo

Ing. Radovan Vích, poslanec, místopředseda Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

III. Role Armády České republiky a GŠ AČR při zajišťování obrany

Genpor. Mgr. Ing. Jaromír Zůna, MSc., Ph.D.,
I. zástupce náčelníka Generálního štábu Armády ČR

IV. Odvodní řízení a mobilizační systém v období přechodu na plně profesionální Armádu ČR

Plk. v.v. Ing. Josef Koudelka, bývalý zástupce náčelníka odboru mobilizačního plánování GŠ AČR

V. Odvodní řízení, příprava vojáků v záloze a mobilizační systém v současnosti z pohledu GŠ AČR

Generálmajor Ing. Jaromír Alan, MSc., ředitel Sekce plánování schopností Ministerstva obrany ČR

VI. Jak dál v oblasti v doplňování ozbrojených sil ČR, přípravě vojáků v záloze a úpravě mobilizačního systému

Plk. v. v. Ing. Pavel Ťulák, bývalý ředitel odboru obranných příprav MO

I. Zahájení semináře

Tomio Okamura, místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Dámy a pánové, vážení hosté, drazí přátelé,

děkuji za pozvání a možnost vás pozdravit a říct pár slov. Téma tohoto semináře je zcela zásadní - obrana vlasti a povinnost nás občanů ji bránit.

Je velmi smutný fakt, že toto téma, tedy hlavně povinnost bránit vlast, je dlouhodobě tabu. Politici si prostě nedovolí rozzlobit mládež tím, že by jim připomněli brannou povinnost.

Armáda České republiky by chtěla do roku 2026 navýšit počet vojáků v celé zemi až na 30 000. Nyní je jich kolem 21 000. Jsem přesvědčen, že naše armáda je určena především k zajištění obrany území České republiky.

Hranice naší republiky je dlouhá 2290 km. Asi tušíte, kam mířím - pokud bychom chtěli jen ohlídat hranici tak dnes nám nevychází ani dostatečný počet vojáků na ochranu našich hranic třeba v případě velké a náhlé migrační krize. Máme půl vojáka na sto ekonomicky činných obyvatel, zatímco běžně je počet příslušníků armády takový, že připadá jeden voják na sto ekonomicky činných obyvatel.

Armáda by tedy měla být jednou taková, jakou dnes máme, ale chybí dostatek vhodných lidských zdrojů.

Pokud bychom čelili vážné bezpečnostní krizi zdá se, že nám chybí téměř vše. Nemáme připravené lidské ani materiální zálohy. Minulost, ať už rok 1939 nebo 1968 navíc ukazuje, že plně spoléhat na zajištění bezpečnosti prostřednictvím spojenců je naivní a může znamenat hořké vystřízlivění.

Panuje mýtus, a já říkám hodně falešný a úmyslně falešný mýtus, že země naší velikosti nemá jinou možnost než plně spoléhat na spojenecké svazky. Spojence najde pouze ten národ, který prokáže vlastní odhodlání hájit svoji svobodu a suverenitu.

Klasickou ukázkou je deseti milionový Izrael obklopený fanatickými, zákeřnými a brutálními nepřáteli. Izrael nikdy nepřestal tvrdě hájit své zájmy. Historie ho tvrdě poučila, že musí především spoléhat sám na sebe. Jako druhý příklad chci zmínit Švýcarsko. Země uprostřed míru důsledně a s respektem udržuje mimořádně efektivní systém mobilizačního rozvinutí obraných sil. Tato bohatá země ví, že musí své bohatství bránit a to schopností mobilizovat doslova každého Švýcara k obraně země. Před systémem a odhodláním Švýcarů couvnul i Hitler během druhé světové války.

Porazit jde armády, ale nejde porazit národ, který se nevzdá. Je základním právem svobodného občana bránit svou zem. Opakuji především právem, pokud ho tohoto práva zbavíte, stává se ze svobodného občana otrok. Stojíme před zásadní politickou otázkou. Má česká politika ambici definovat vlastní zájem na obraně země jako zásadní znak nezávislosti, nebo se této schopnosti vzdáváme a zbavujeme. Pokud se jí zbavujeme, činíme tak ze své lenosti, hlouposti, neodpovědnosti a nebo je to záměr spojený s postupující ztrátou politické nezávislosti naší země?

Pokud se rozhodneme situaci změnit, je třeba v první řadě začít vychovávat z občanů vlastence a ve druhé řadě je třeba dát jim možnost připravit se ke skutečně účinné obraně země. Obraně založené a to podtrhuji na finančním rámci, který musí vycházet z ekonomických možností naší země a z odpovědného posouzení rizik.

Dámy a pánové, SPD dlouhodobě prosazuje zvýšení branné schopnosti naší země - souhlasíme s tím, že je potřeba znovu zavést evidenci mladých mužů a umožnit přípravu širších lidských i materiálních záloh pro armádu. Musíme v tomto ohledu dělat odpovědnou politiku, jinak si zahráváme se svobodou této země a s budoucností našeho národa.

II. Úvodní slovo

Ing. Radovan Vích, poslanec, místopředseda
Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky

Dobré dopoledne vážení hosté,

dovolu mi, abych vás přivítal v prostorách PS PČR na semináři „Rozvíjení Armády ČR - revize mobilizačního systému“.

Cílem tohoto semináře je popsat stávající situaci v této oblasti, pojmenovat příčiny současných problémů a diskutovat možnosti řešení související s lepším a systémovým zabezpečením obranyschopnosti ČR v případě krize. Výstupem z tohoto odborného semináře by měly být další odborné diskuse a popřípadě i návrhy úprav potřebné legislativy v této oblasti, což je práce nás poslanců, co mají zákonodárnou iniciativu.

V současnosti neprobíhá evidence osob, které mají brannou povinnost a zjišťování jejich způsobilosti ke službě. V případě ohrožení státu, války, živelné pohromy či migrační krize tedy neexistuje přehled a informace o tom, kdo je způsobilý být vojensky nasazen (kdo může sloužit se zbraní v ruce) a kdo není. Řešit to až v případě války, ohrožení státu či migrační krize je podle nás pozdě. Zjištění způsobilosti osob, podléhajících branné povinnosti, by mělo probíhat průběžně, aby stát měl informace o tom, kdo může být v případě takové krize nasazen, kdo se může na základě dobrovolnosti účastnit vojenských cvičení či být osloven pro službu v profesionální armádě. Usilujeme tedy o to, aby Česká republika byla připravena na případ krize.

Seminář má odpovědět na zásadní otázku. Tou je, zda Česká republika má vlastní ambici hájit svoji národní a státní suverenitu vždy, za každých podmínek a to

bezpodmínečně. V opačném případě je potom bezpečnost České republiky plně v rukou spojenců a nemáme zájem ji hájit samostatně. To je zásadní otázka. Pokud je pravda varianta dva pak jen předstíráme vlastní bezpečnostní suverenitu.

Tento odborný seminář má také za cíl diskusi, jak získat potřebné rezervy pro obranu tohoto státu. V žádném případě se nejedná o možnosti znovu zavedení základní vojenské služby, ale o evidenci osob, které projdou odvodovým řízením, zdravotními prohlídkami atd. a lze s nimi potom dále jako s rezervami odborně pracovat v rámci přípravy záloh. Mám tím na mysli například účastí na několika týdenních cvičeních na základě dobrovolnosti, kde by stát hrál aktivní roli v rámci proplácení náhrad za zdravotní a sociální pojištění a náhradu platu, anebo ušlé mzdy, která vznikla v souvislosti s účastí na takovémto dobrovolném cvičení. Budeme tedy diskutovat možnosti, jak získat armádní rezervy po zavedení profesionální armády v roce 2004 a po omezení odvodů. Jenom pro upřesnění, podle branného zákona se odvody provádějí pouze za stavu ohrožení státu a válečného stavu. Jinými slovy, k dnešnímu dni neprošlo odvodovým řízením cca 1,4 milionů osob v rozpětí 18-34 let.

Bezpečnostní prostředí se vyvíjí a poměruje z hlediska historie lidstva skutečně nebývalou rychlostí. Je nutné to chápat a uvědomit si, že tady čelíme bezprecedentnímu a značně dynamickému souboru nejrůznějších rizik spojených nejen s hybridní válkou či dezinformacemi, ale také s novými převratnými technologiemi, jako je umělá inteligence. Musíme se připravovat na nejrůznější scénáře budoucnosti a zejména posilovat vlastní obranné schopnosti. Mohou se vyhrotit konflikty o přístup ke zdrojům a destabilizované a nerozvinuté regiony mohou být náchylné k radikalizaci a následnému šíření netolerantních forem

islámu a terorismu. Uvedené faktory mohou vyvolat další migrační vlny do EU. Na to musíme být připraveni v první řadě sami.

Máme řadu bezpečnostních dokumentů, kde řada z nich je poplatná době a vyžadují aktualizaci. Namátkou, Bezpečnostní strategie ČR, Obranná strategie ČR, Vojenská strategie ČR, Koncepce přípravy občanů k obraně státu, Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025, KVAČR, Koncepce mobilizace OS ČR, atd. V dokumentu Obranné strategie se například uvádí, že rozsah, obsah a časový plán opatření k přípravě a provedení mobilizace odpovídá vývoji bezpečnostní situace. Copak se bezpečnostní situace nemění? Podívejme se na situaci na Ukrajině, Balkáně, Turecku, Saúdské Arábii, Jordánsku, Libyi.

Třeba Bílá kniha o obraně z roku 2011, kde je mj. uvedeno, že nejpozději za pět let by mělo dojít k její revizi. Doktrína AČR, která mj. uvádí možnosti částečné anebo všeobecné mobilizace. V této souvislosti si kladu otázku, je koho mobilizovat a je kým? S tím souvisí i potřeba mobilizačních zásob. Co udělalo ministerstvo obrany a generální štáb AČR v této oblasti za posledních dvacet let? Předpokládám, že i na tuto otázku bude v průběhu semináře odpovězeno.

Máme půl vojáka na sto ekonomicky činných obyvatel. Běžně je to jeden voják na sto ekonomicky činných obyvatel. Jinými slovy, potřebujeme armádu jednou tak velkou, ale nejsou na ní zdroje – materiální, finanční a hlavně lidské.

Jako poslanec a místopředseda Výboru pro obranu jsem se také seznámil se Zprávou o zajišťování obrany ČR 2018, která je v utajovaném režimu. Obsah této zprávy také jednoznačně vypovídá o současném stavu v armádě.

Podle mého názoru je potřeba se také zamyslet také nad termínem „Odložená

potřeba“. Pokud pominu KVV, tak nemáme vojáky v osmi krajích. A tak bych mohl pokračovat. Revize mobilizačního systému je také obsahem Programového prohlášení této vlády.

To vše jsou důvody, které mě vedly k pořádání tohoto odborného semináře. Očekávám tedy odbornou debatu a diskusi na toto téma včetně pohledu ministerstva obrany na tuto problematiku. Protože se tato problematika týká i výkonu přenesené působnosti, OPSÚ, doplňování a krizových stavů, tedy krajů, KVV a Aktivních záloh, jsem potěšen i jejich dnešní účastí a budu rád, pokud se i oni zapojí do diskuse se svými podněty a připomínkami.

Na závěr bych chtěl pouze upozornit, že v žádném případě se zde nebudou diskutovat věci, které podléhají stupni utajení ve smyslu zákona č. 412/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Seminář je pouze o agendě, která je dostupná veřejnosti.

III. Odvodní řízení a mobilizační systém v období přechodu na plně profesionální Armádu ČR Role Armády České republiky a GŠ AČR při zajišťování obrany

Genpor. Mgr. Ing. Jaromír Zůna, MSc., Ph.D., 1. zástupce náčelníka Generálního štábu Armády ČR

Vážený pane místopředsedo, dámy a pánové,

Armáda České republiky si váží pozvání na seminář k problematice mobilizačního systému České republiky, tématu, které má svou trvalou aktuálnost a vyžaduje soustavnou pozornost v teoretické i praktické rovině.

Za AČR na dnešním semináři vystupuje několik řečníků s prezentacemi zaměřenými na specifický obsah. Proto se ve svém příspěvku zaměřím na uvedení základních předpokladů, které, pokud jsou naplněny, předurčují kvalitu připravenosti k mobilizačnímu rozvíjení OS ČR a celkové budování vojenské síly státu.

Obsah semináře vnímám především v kontextu společenské diskuse o způsobu zajišťování obrany České republiky, tedy pohledem strategické logiky, stojící nad úrovní technických, procesních, prováděcích, plánovacích, případně dalších opatření.

AČR realizuje všechna opatření k zajištění mobilizačního rozvíjení, která jsou stanovena zákony České republiky. V současné době také opouští princip odložené potřeby a přijímá opatření v oblasti resilience, mobility a zvyšování připravenosti pružně a rychle reagovat na

různé formy ohrožení a naplňovat tak závěry ze summitů NATO ve Walesu a Varšavě. Z obsahu společenské diskuse je patrné, že její rovina spočívá nad úrovní technických opatření a týká se především fundamentálních otázek zajišťování bezpečnosti a obrany České republiky, celkové kulturní, historické a společenské dimenze, dnes i v budoucnosti, a tyto skutečnosti byly zřejmě i motivem ke svolání dnešního semináře.

Z hlediska kategorizace spadá téma semináře mezi operativní otázky národní bezpečnosti a civilně vojenských vztahů, které, například, Samuel P. HUNTINGTON strukturuje následovně:

- (1) Kvantitativní určení velikosti, doplňování a zabezpečení ozbrojených sil, včetně základní otázky proporcionální alokace národních zdrojů k zajištění vojenských potřeb;
- (2) Kvalitativní ukazatele struktury, složení, vybavení a použití vojenských sil, včetně typů výzbroje a vybavení, rozmístění základen, vazeb na spojence a podobně;
- (3) Dynamické otázky související s použitím ozbrojených sil, kdy a za jakých okolností mají být použity.¹

Aktuální společenský diskurs v České republice obsahově koresponduje s tímto již půl století zavedeným schématem.

(1) Účel, typ, velikost. Zajistit mobilizační rozvíjení znamená mít především v dobrém stavu armádu mírovou. Rozhodujícími pojmy výstavby vojenské síly státu jsou *účel*, *typ* a *velikost* ozbrojených sil. Mezi těmito je nutné vybalancovat proporce jednotlivých

¹ HUNTINGTON S. P. (1957). *The Soldier and The State: The Theory and Politics of Civil-Military Relations.*

The Belknap Press of Harvard University Press. ISBN 13 (EAN) 9780674817364.

součástí ozbrojených sil k dosažení celkového požadovaného a funkčního stavu. Následně v závislosti na aktuálním vývoji v bezpečnostním prostředí balancovat priority výstavby a definovat oblasti, ve kterých je přijímáno riziko, protože nelze dosáhnout absolutních stavů, stoprocentně pokrývající potřeby státu. Může to znít jako sémantika, ale právě v balancování výstavby mezi těmito pojmy, kategoriemi, je jádro uvedené problematiky.

Účel ozbrojených sil je definován zákony České republiky, je principiální, trvalý, ke změnám dochází ve váze jednotlivých úkolů AČR a OS ČR jako celku v závislosti na aktuálním a predikovaném vývoji v bezpečnostním prostředí.

Typ ozbrojených sil je balancován ve vztahu k účelu, jaký typ nejlépe v budoucnosti bude vyhovovat potřebám zajištění obrany a bezpečnosti státu (konskripční, profesionální, miliční, různé typy záložních sil, také se lze setkat s pojmem koncepce celkových sil a podobně). Zde už jsme v oblasti balancování mezi systémem, vlivu systémového okolí, lidských, finančních a materiálních zdrojů, požadavků na vyzbrojování a úroveň modernizace.

Velikost ozbrojených sil vyplývá ze zvoleného typu ozbrojených sil a od toho odvozené potřeby na velikost a způsob mobilizačního rozvinování. Definování velikosti ozbrojených sil je problémem všech malých zemí, které řeší vztah mezi

uvedenými pojmy v podmínkách omezených zdrojů a omezené velikosti, například, zbrojního průmyslu. Významnou roli hrají strategická kultura, geopolitická a geografická pozice státu, kulturní a historické souvislosti, vojenská tradice, postoj společnosti a další. Mimořádně významná je také celková připravenost a funkčnost bezpečnostního systému země. Potřebné početní stavy vojáků přirozeně nejsou ve struktuře mírové armády, obzvláště profesionální, jsou vždy v záložních silách.

V podmínkách České republiky je třeba být pozorný ke způsobu, jakým bude vedena diskuse o nastavení celkových ambicí a stanovení jednoznačných, měřitelných a dosažitelných cílů. Výstavba ozbrojených sil je dynamický proces, nikoliv lineární, na který působí vlivy ze systémového okolí. Lze to demonstrovat například na vývoji počtů OS ČR v průběhu projektu profesionalizace. K 1. 1. 2003 byl celkový počet vojáků z povolání v resortu MO ČR 21 055, aby k 1. 1. 2018 dosáhl 25 105 a vrátil se tak přibližně na úroveň roku 2007, tedy před nástupem ekonomické krize.² Dokumentem „Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace ozbrojených sil ČR přepracovaná na změněný zdrojový rámec“ (2003) byly stanoveny celkové počty vojáků z povolání v resortu MO ČR na 26 200, kterých nebylo dosud dosaženo.³ Česká republika disponuje teorií umožňující stanovit optimální velikost ozbrojených sil v rámci zdrojových možností státu, která se vyznačuje velkou přesností.⁴ Enormní logistické a materiálo-

² MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY: Vývoj skutečných počtů osob v resortu MO ČR v letech 1992 – 2018 [cit. 2019-09-22]. Dostupný z WWW:

<http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/cisla/cisla--pocty--souhrny-95091/>

³ MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY: Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace

ozbrojených sil ČR přepracovaná na změněný zdrojový rámec [cit. 2019-09-22]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>

⁴ ČECH, V. (2001-2002) Úvodní rozbor problematiky doplňování AČR vojenskými profesionály, VA Brno.

vé nároky vyplývající z technologické úrovně moderních armád a způsobu vedení soudobé bojové činnosti vyžadují ve stejné míře jako zabezpečení personálních zdrojů i zajištění hospodářských opatření státu a dostupnost zásob hlavních druhů výzbroje a vojenského materiálu pro mobilizačně rozvíjené součásti. Úroveň připravenosti k mobilizačnímu rozvoji ozbrojených sil je proto přímo odvislá od ekonomických možností státu.

Přechod na profesionální AČR představoval systémovou změnu, nesrovnatelnou s předchozími reorganizacemi 90. let. V procesu přípravy projektu profesionalizace byl odpovědně hledán proporní vztah mezi politicky požadovaným účelem a typem OS ČR a jejich celkovou velikostí, která by byla zdrojově zajiřitelná a dlouhodobě udržitelná. Název reformního dokumentu zněl „Koncepte výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky“ (2002). První část názvu vyjadřovala politický požadavek na kvalitativní a systémovou změnu, druhá část názvu vyjadřovala způsob zabezpečení obranyschopnosti země.

(2) Koncepte, kategorie, školy.

Diskuse o účelu, typu a velikosti OS ČR je vedena podél řady názorových rozhraní. Jako příklady jsem zvolil ty, které se nejvíce vztahují k tématu semináře – koncepte, kategorie, školy výstavby ozbrojených sil:

- Koncepte. Henry KISSINGER uvádí, že cíle výstavby systému by měly být položeny v rozumné vzdálenosti za jeho vnějšími hranicemi danými jeho velikostí a

výkonností. Pokud jsou definovány uvnitř stávajícího systému, není vytvořen předpoklad pro růst, řešena je pouze operativa, a značí to, že řídicí struktura ztratila orientaci v tom, kde jsou meze jeho výkonnosti. Pokud jsou cíle definovány daleko za jeho vnějšími hranicemi a možnostmi jejich dosažení, dochází na cestě k těmto cílům k rozmělnění úsilí na mnoha směrech a v mnoha prioritách, vyčerpání disponibilních zdrojů a postupně ke ztrátě vůle a motivace lidí. Požadovaných kvalitativních a kvantitativních ukazatelů růstu není dosaženo za souběžného vyčerpání disponibilních zdrojů.⁵ Podstatou doporučení je usmíření dvou přístupů k tvorbě koncepcí. První, koncepte jako popis žádoucího stavu ve svých ideálních kvalitativních a kvantitativních ukazatelích s omezeným respektem k vlivu systémového okolí na implementační fázi. Druhý, koncepte založená na definici reálného stavu v požadovaném časovém horizontu, která stanoví jak budoucí stav řešit, cíle a způsoby jejich dosažení, aby výstupem bylo celkové posílení systému. Jinými slovy, Kissinger říká, že koncepte je buď realistická a současně kvalitní, nebo chybná;

- Kategorie. Vojenská schopnost jako subkategorie, výstavba sil jako

Finanční náročnost profesionální armády, SP MO. Analýzy dynamických jevů doprovázejících plánovaný proces budování sboru rotmistrů, VA Brno. Analýza praktické uskutečnitelnosti modelu rekrutace osob pro sbor rotmistrů profesionálních ozbrojených sil

České republiky, VA Brno. Některá úskalí na cestě k plně profesionálním ozbrojeným silám České republiky, SP MO.

⁵ KISSINGER, H. (2016). Uspořádání světa: Státní zájmy, konflikty a mocenská rovnováha. 400 s.

proces, výstavba vojenské síly státu, jako podstata;

- Školy. Přestože nejsou existující názorové proudy ve výstavbě sil jednoznačně teoreticky ukotveny, lze v nich rozlišit čtyři samostatné směry, které jsou v odborné literatuře někdy označovány za školy.⁶

- *První* považuje za nejdůležitější výstavbu vojenských schopností umožňujících účinné vedení bojové činnosti a působení v konfliktech nového typu, které se vyznačují komplexitou, rozsahem, dlouhodobým trváním, asymetrickým a hybridním vedením bojové činnosti s negativními dopady na bezpečnost v regionálním rozměru. Zastánci uvedeného názoru argumentují především průběhem konfliktů v Iráku, Afghánistánu, Sýrii, Súdánu, Ukrajině a dalších, které pro ně představují obraz o převládajícím charakteru budoucích krizí a použití vojenských sil v nich. Sražení konvenčních vojenských sil mocností a států nepovažují za realistický scénář, který by měl určovat směr budoucí výstavby ozbrojených sil. Hlavní formy budoucích ohrožení spatřují ve zhroutených státech, teritoriích, které nejsou pod

legitimní správou, v nadnárodních a nestátních aktérech, radikálních hnutích a ideologiích. Názorovým základem této školy je tvrzení, že výstavba ozbrojených sil by se měla odpoutat od historicky zděděného paradigmatu a raději být zaměřena na pravděpodobné krizové scénáře a podporu prosazování národních zájmů, jako strategickou nutnost v éře soustavných konfliktů a krizí.

- *Druhou* je tradicionalistická škola výstavby ozbrojených sil, která, jak již plyne z jejího označení, namísto připravenosti na spektrum konfliktů a krizí považuje za základ výstavby ozbrojených sil připravenost na obranu státu a vedení konfliktů vysoké intenzity mezi státy a aliancemi za použití moderních vševojenských armád, jejichž základ je tvořen pozemními silami. Dle proponentů této školy je strategickou nutností, aby proces modernizace byl zaměřen na hlavní zbraňové systémy a budování komplexních ozbrojených sil, včetně zajištění mobilizačního rozvinutí. Dlouhodobé zapojení armád do dnešních konfliktů nového typu považují zastánci této školy sice za

⁶ HOFFMAN, F. (2009). Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict [online]. *Strategic Forum*,

April 2009, No. 240 [cit. 2016-10-26]. Dostupný z WWW: <http://www.ndu.edu/inss>

nevyhnutelné, ale současně by této praxi neměla být podřizována dlouhodobá výstavba ozbrojených sil s nevratnými a negativními důsledky pro jejich bojovost a obranyschopnost země.

- *Třetí* škola se soustřeďuje na budování variabilně použitelných a odolných ozbrojených sil (vojenských schopností) pro použití v celém spektru vojenských operací, které nejsou optimalizovány na jeden konkrétní způsob bojového použití. Jde o názor, který od 90. let dlouhodobě převládal a představuje svým přístupem kombinaci dvou výše uvedených škol. Výsledkem procesu výstavby by měly být ozbrojené síly, které jsou díky svým vojenským schopnostem natolik adaptabilní, aby byly schopné účinného nasazení jak v asymetrických konfliktech, tak i proti moderním ozbrojeným silám jiného státu. Převládajícím způsobem použití těchto sil v mírové době jsou stabilizační operace. Slabinou a reálným nebezpečím pro systémovou výstavbu ozbrojených sil, která je v tomto koncepčním přístupu zabudována, je síla politické urgencyie při rozhodování o výstavbě sil plynoucí z nepředvídatelného vývoje v operačním prostředí.

Armádu nelze dlouhodobě připravovat na všechny potenciální scénáře a bezpečnostní priority státu se obvykle přiklání k řešení vysoce aktuálních potřeb. Praktickým výstupem potom může být stav, který je blízký tomu o čem hovoří první ze škol, tedy vojenské síly a schopnosti strukturované, vybavené a připravené na řešení krizí a konfliktů nového typu.

- *Čtvrtou* a poslední školu představují zastánci specializace ve výstavbě ozbrojených sil. Ti tvrdí, že stabilizační operace a další formy novodobých krizí na jedné straně a vedení konvenční války mezi státy na straně druhé, představují z hlediska požadavků na výstavbu ozbrojených sil natolik odlišné kategorie, že je lze řešit pouze budováním samostatných a k danému účelu optimalizovaných vojenských sil (druhů vojsk) a vojenských schopností. Zastánci této školy kladou velký důraz na prevenci konfliktů, přípravu na vedení stabilizačních operací, obrannou a bezpečnostní spolupráci zemí (specializace, sdílení schopností) a na součinnost jednotlivých druhů vojsk při vedení bojové činnosti v konfliktech vysoké intenzity. Specializaci ve výstavbě sil lze aplikovat, jak

v rámci jednoho druhu vojska, tak v ozbrojených silách jako celku, nebo cestou mezinárodní spolupráce. V praxi se uplatňování této koncepce projevuje budováním vysoce variabilní a modulární struktury jednotek. Specializované vojenské síly a schopnosti mohou být budovány ve struktuře ozbrojených sil jako stálé, nebo mohou mít povahu předurčení k plnění dočasného úkolu na rotačním principu mezi jednotlivými vojenskými útvary a zařízeními, běžná je rovněž výstavba jednotek s duálním určením a podobně.

Většina států nedisponuje absolutním rezervoárem vojenských kapacit a je nucena pružně měnit těžiště svého úsilí ve výstavbě ozbrojených sil v souladu s národními zájmy, hodnocením geopolitického vývoje ve světě, postavením státu ve struktuře mezinárodních vztahů a trendem vývoje v bezpečnostním prostředí. Týká se to především malých států. I v případě České republiky lze proto vysledovat, jak se v uplynulých dvou dekádách priority ve výstavbě ozbrojených sil ve větší či menší míře přikláněly k různým aspektům výše uvedených škol.

(3) Vyvážená výstavba vojenské síly státu. „Out of area, or out of business“, „From operational engagement to operational readiness“, případně „Od

obranu teritoria k expedičním silám a zpět“, jsou pojmy uplynulých desetiletí odrážející dilema států v orientaci výstavby armád i vnitřní vývoj v České republice.⁷ Několik příkladů k dokreslení průběhu této diskuse:

- „Out of area, or out of business“, bylo na počátku 90. let minulého století sloganem, který vyjadřoval požadovaný směr transformace NATO, pokud si má udržet svou relevanci v nových geopolitických a bezpečnostních podmínkách vzniklých zánikem bipolarity. Uvolnění kapacit vyspělých armád členských států NATO a partnerských zemí do operací na udržení míru a bezpečnosti ve světě s mandátem mezinárodních organizací následně rozhodujícím způsobem přispělo k řešení řady komplexních krizí nového typu v různých částech světa. V rámci svého doktorandského studia jsem absolvoval rozhovory s vysokými představiteli NATO. Již v té době, přes aktuální vysokou angažovanost v zahraničních operacích, sdělovali názor, že v budoucnu lze očekávat posílení akcentu na teritoriální funkce armád a návrat k primárnímu účelu Aliance.⁸ Tento pohled naplňoval tezi, že strateg nepohlíží pouze na válku, ale především na mír, který následuje.⁹ Vývoj v bezpečnostním prostředí, který si vyžádá přechod armád států NATO „od operační angažovanosti k operační přípra-

⁷ ZŮNA, J. (2016). Geopolitické aspekty výstavby ozbrojených sil v kontextu aktuálních změn vývoje v bezpečnostním prostředí v Evropě [Diplomová práce]. Metropolitní univerzita Praha, 116 s.

⁸ ZŮNA, J. (2010). Vliv změn v bezpečnostním prostředí na budoucí použití jednotek AČR

v mírových operacích [Disertační práce]. Univerzita obrany Brno, 226 s.

⁹ HART Liddell B. H. (1991). Strategy. USA: A Meridian Book, Second revised edition, s. 322. ISBN 0-452-01071-3.

venosti“, byl dlouhodobě předvídan.

- V této souvislosti je poučný text Reiner K. HUBERA a Bernarda SCHMIDTA „Hledání nové rovnováhy“ (2000), ve kterém uvádějí: „*Úkoly bezpečnostní politiky a obranného plánování spočívají v tom, že podsystem ozbrojené síly se nachází stále ve stavu rovnováhy, který zabezpečuje efektivní plnění úkolů.*“ Výstavba vyvážených ozbrojených sil je z pohledu autorů hlavním předpokladem pro rychlou adaptaci ozbrojených sil státu na změnu vývoje v bezpečnostním prostředí a nová politická zadání: „*Další vývoj musí být orientován v první řadě na modernizaci ozbrojených sil a výstavbu rychle disponibilních reakčních sil, přičemž bude vytvořen i důležitý předpoklad k účasti Bundeswehru na společné obraně hranic Aliance.*“¹⁰ Autoři spatřovali perspektivu výstavby ozbrojených sil SRN v následujících rysech – vyváženost, symetrie, hlavní účel, adaptabilita, které umožní zajistit, aby v závislosti na aktuální potřebě byly vyčleněny požadované schopnosti k obraně země i do zahraničních operací. Pohledem zpět vidíme, že navržený teoretický přístup potvrdil svou platnost.
- V roce 2004 přijímá NATO Istanbulska kritéria stanovující pro členské země požadavek na procentuální podíl rozmístitelných, nasaditelných a udržitelných sil

v zahraničních operacích. Výsledkem byla preference budování lehkých, mobilních a rozmístitelných sil (jednotek) se schopností dlouhodobé udržitelnosti v zahraničních operacích na rotačním principu. Uvedený požadavek se v podmínkách České republiky promítá do dokumentu „Dlouhodobá vize resortu MO“ (2008), ve kterém je změna orientace výstavby sil a tím i jejich hlavního účelu v mírové době vyjádřena následujícím způsobem: (1) Hodnocením potenciálního protivníka – „*Tradiční protivník byl v minulosti jednoznačně identifikovatelný v souladu s mezinárodním právem válečným. V budoucnosti bude však jeho identifikace velmi obtížná. Jeho technologická a doktrinní úroveň bude pravděpodobně nižší, než budou schopnosti ozbrojených sil České republiky a spojenců. Tato skutečnost povede často k vedení asymetrických operací ze strany protivníka.*“ Znamenající přechod od symetrie k asymetrickému pojetí použití a požadavků na výstavbu OS ČR. Pohledem současného hodnocení bezpečnostní situace by se dnes, o pouhou dekádu později, ve strategických dokumentech České republiky taková teze zřejmě nemohla objevit; (2) Zadáním pro výstavbu OS ČR – „*Všechny síly budou vytvářeny jako nasaditelné v celém spektru operací. Všichni vojáci v činné službě (a pro plnění nebojových funkcí i určitá část*

¹⁰ HUBERT K. H., SCHMIDT B. (2000). Hledání nové rovnováhy. Europäische Sicherheit 2/2000.

přesně definovaných občanských zaměstnanců) budou schopni nasazení do operací v zahraničí, k čemuž budou přijata odpovídající organizační, legislativní a personální opatření. U organizačních součástí, u kterých není jejich nasazení jako celku do operací v principu pravděpodobné, budou k nasazení připravovány jejich účelové části s požadovanými schopnostmi. Síly budou schopny vzdušné a námořní strategické přepravy. Stacionární systémy budou tam, kde to bude z hlediska obranných potřeb a finančních možností vhodné, postupně vyváděny z armádního režimu a struktur a plnění jejich funkcí bude zajišťováno na komerčním základě.“¹¹

Aplikací dlouhodobé vize již na konci roku 2012 dosáhl podíl rozmístitelných, rozmístěných a udržitelných sil pro zahraniční operace na celkové velikosti ozbrojených sil v případě ČR 48 %, Slovenska 30 %, Maďarska 25 % a Polska 5 %.¹²

Hloubka změn v AČR byla větší než v případě dalších zemí regionu, umocněná i reorganizací armády provedenou v roce 2013, s implikacemi sahajícími od schopností OS ČR až po zbrojní průmysl.

- Diskuse o základním přístupu k budování OS ČR a hledání

rovnováhy mezi kategoriemi účel, typ a velikost, pokračovala i po přijetí Vize 2008 s poměrně silnou intenzitou. Prezident Václav KLAUS komentoval v roce 2011 tehdy převládající pohled na výstavbu armády takto: „Zdá se mi nedostatečné pokoušet se obhajovat potřebu naší armády primárně na základě jejího účinkování v zahraničních misích. Tyto mise – při proměnlivosti politiky a mezinárodní situace – dostatečným argumentem nejsou, a nemohou se stát výlučným zdrojem legitimacy armády v očích veřejnosti. Nemyslím, že můžeme být armádou chemické ochrany a polních nemocnic. Není možné změnit armádu ani na pomocný záchranářský sbor například při povodních. Tyto věci jsou úlohou armády také, ale pouze TAKÉ. Hlavní rolí armády je – podle ústavy – bránit celistvost našeho státu. A zde to také všechno začíná a končí. Není to o armádě, ale o státu. Nechceme-li rezignovat na svůj stát, nechceme-li rezignovat na jeden ze základních atributů států, pak armádu potřebujeme. Tato otázka bohužel dnes nemá samozřejmou odpověď.“¹³ Překvapující je míra přesnosti, s jakou se prezident Klaus vymezil k rozhraním mezi výše uvedenými školami budování vojenské síly státu. Sdělení prezidenta Klause obsahuje jeden důležitý aspekt, byť není na první pohled zřejmý. Je jím dilema politiky alokovat potřebné zdroje k

¹¹ MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY (2008). Dlouhodobá vize rezortu Ministerstva obrany České republiky [online]. Vzata na vědomí Vládou České republiky usnesením č. 908 ze dne 23. července 2008 [cit. 2016-10-30]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/odkazy/odkazy-46088>

¹² ŠILHAN, V. (2012). Comparison of Military Power. *Economics and Management*, roč. 2012, č. 3,

s. 112-121, University of Defence Press, Brno. ISSN 1802-3975.

¹³ KLAUS, V. (2011). Projev na velitelském shromáždění AČR [online]. Praha, 2. listopadu 2011 [cit. 2016-10-26]. Dostupný z WWW: http://www.zpravy.idnes.cz/dokument-projev-prezidenta-vaclava-klause-k-vojsku-fhk-domaci.aspx?c=A111102_101409_domaci_taj

zajištění obrany země za situace, kdy i v souladu s politickou vůlí je za převládající způsob použití armády v mírové době považována angažovanost v zahraničních operacích a kdy shodně s požadavky plynoucími z členství v NATO a EU jsou prioritně rozvíjeny expediční schopnosti armády. Tedy přesně to, co se uvádí v definici „třetí školy“. A to vše při úrovni vybudování sociálního státu, jakou Česká republika má. To platilo tehdy, platí dnes a bude i v budoucnosti. František ŠULC a Bohuslav PERNICA ve své analytické práci na téma dilematu zajištění obrany a budování sociálního státu uvádí: „Výše uvedené jasně ukazuje, že se střední Evropa dobrovolně, a vlastně ráda, odzbrojila. Ráda proto, že díky tomu byly peníze na investice do jiných oblastí, především do takzvaného sociálního státu. Ne, že by bylo něco špatného na tom, aby se lidé měli dobře. Nesmíme ale zapomínat na to, že bez naplnění primární funkce státu, kterou je zajištění vnější a vnitřní bezpečnosti přijde okamžik, kdy se nebude mít dobře nikdo.“¹⁴

- „Koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2025“ (2015) již reaguje na negativní vývoj v bezpečnostním prostředí a nová politická zadání: „*Revizionistické velmoci ohrožují mezinárodní bezpečnostní uspořádání a rozdmýchávají ozbrojené konflikty v sousedních zemích. Konfrontace této hrozby má výrazně multilaterální rozměr v rámci spojeneckého systému NATO. Armáda*

*ČR musí být efektivní a spolehlivou posilou kolektivního aliančního obranného úsilí schopnou v případě potřeby naplnit závazky ČR vůči jejím spojencům. Narůstá tak význam naplňování čl. 3 Washingtonské smlouvy. K naplnění tohoto závazku si AČR udrží schopnost rozvinutí do válečné struktury s využitím mobilizace a schopnost bojového působení pod národním velením.“*¹⁵ KVAČR 2015 však již nevyklučuje ani alternativu bojového použití OS ČR na území státu pod národním velením. Cyklus výstavby sil se tak v důsledku geopolitického a bezpečnostního vývoje ocitl opět v bodě, kdy členské státy NATO a s nimi i ČR musí činit ve vojenské oblasti opatření prioritně směřující k posílení své teritoriální obrany a budování vyvážené vševojskové armády.

Domnívám se, že těchto několik příkladů uzlových bodů je pro potřeby semináře dostatečné ke znázornění cyklického vývoje požadavků na výstavbu OS ČR. Kdo studoval mezinárodní vztahy, nebo příbuzné obory, je obeznámen s tím, že zejména malé státy si musí uchovat vysokou pružnost svých vojenských systémů, aby byly schopny rychle a adekvátně reagovat především na působení vnějších vlivů. Změny politických zadání pro výstavbu vojenské síly státu probíhají ve stále kratších časových úsecích, než je možný proces modernizace a výstavby vojenských sil. Tento rozpor je důsledkem

¹⁴ PERNICA B., ŠULC F. (2019) Evropská bezpečnost, NATO a jeho východní hranice – minulost a současnost. New Direction, 48 s. [cit. 2019-09-23]. Dostupný z WWW: <http://www.europeanreform.org>

¹⁵ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY (2015). Koncepce výstavby Armády České republiky 2025 [online]. s. 6 [cit. 2016-10-26]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/odkazy/odkazy-46088>

dynamiky vývoje světa a platí pro všechny státy, především ale malé státy. Proto se dnes silněji prosazuje přístup, který je reprezentován „druhou“ školou, jejíž podstatou je dlouhodobě vyvážený přístup k budování vojenské síly státu k plnění jejich hlavního účelu, který také vytváří nejvhodnější výchozí podmínky pro zajištění pružné reakce na aktuální vývoj v bezpečnostním prostředí.

(4) Bezpečnostní prostředí.

Objektivním důvodem, proč k této změně v pojetí výstavby vojenské síly státu dochází, je vysoká míra nejistoty vyplývající z vývoje v bezpečnostním prostředí a nedůvěry ve funkčnost mezinárodní bezpečnostního systému v budoucnosti.

- Nástup multipolárního uspořádání světa a s tím související ústup liberální hegemonie znejistil výchozí předpoklady bezpečnostních strategií států. „*Vstupujeme do doby, v níž bude budoucnost určována silami stojícími mimo jakékoli omezení a řád.*“ (Henry Kissinger, *Uspořádání světa*, 2016).
- Čím více teorií mezinárodních vztahů je vzato v úvahu, tím vyšší pravděpodobnost nalezení optimálního strategického východiska pro dnešní i budoucí bezpečnostní stavy. Včetně těch teorií, které nebyly po řadu let v kurzu. Jednou z nich je realistická škola, která se zánikem unipolarity a nástupem multipolárního uspořádání světa opět nabývá na relevantnosti.

Realisté na základě analýzy hlavních trendů působících na strukturu a proces mezinárodního systému tvrdí, že liberální hegemonie a liberální akce, ze kterých Česká republika maximálně těžila v procesu své integrace do euroatlantických struktur, byly možné pouze za podmínek unipolarity a dnes začínají narážet na své reálné limity.¹⁶ Dnes ve světě existuje více oblastí s potenciálem vzniku ozbrojeného konfliktu s regionálními, případně globálními dopady, než tomu bylo v 90. letech minulého století. Hrozba plynoucí z nástupu multipolarity nespočívá pouze v tzv. „Thucydides trap“, označující možnost vojenského střetu mezi nastupující mocností a tou, která je na relativním ústupu ze svého dominantního postavení, ale rovněž ve vzniku stavu označovaném jako „G 0“, kdy žádná z nových mocností neprojeví ochotu převzít globální odpovědnost. Obě eventuality jsou příčinou obav států o věrohodnost mezinárodní bezpečnostní architektury a motivem k přijímání opatření posilující bezpečnost a obranu vlastními prostředky a silami.

- Možná někteří z vás zachytili studii Anika BINNENDIJK, Miranda PRIEBE z RAND Corporation „Drivers of Decision to Contribute to NATO Collective Defence“ (2019).¹⁷ Jeden ze závěrů studie

¹⁶ MEARSHEIMER J. J., „The Great Delusion: Liberal Dreams and International Realities“ (2018). Představení knihy. Dostupný z WWW: https://www.youtube.com/watch?v=jrE_RPNogG4. WALT S. M., „The Hell of Good Intentions: America's Foreign Policy Elite and the Decline of

U.S. Primacy“ (2018). Představení knihy. Dostupný z WWW: https://www.youtube.com/watch?v=YVpy_hT1_bM

¹⁷ BINNENDIJK A., PRIEBE M., (2019). An Attack Against Them All? Drivers of Decisions to

hovoří o tom, že členské státy NATO budou méně ochotné vojensky se angažovat v případě agrese Ruské federace proti členské zemi Aliance v případě, že se některý z nejsilnějších členských států, především USA, do konfliktu nezapojí, pokud bude viditelná snaha některého z členských států eskalovat situaci do úrovně konfliktu a pokud nebude zřejmé, že existuje v konfliktu shoda cílů mezi členskými státy Aliance.

(5) Východiska pro Českou republiku a OS ČR.

- Připravenost k mobilizačnímu rozvinování je jedním z hlavních prostředků odstrašení ze strany státu;
- Dokud bude v platnosti čl. 5 WS, vždy bude existovat nárazníkové pásmo mezi teritoriem České republiky a prostorem potenciální krize;
- Pokud chce Česká republika, aby v případě potřeby v její prospěch čl. 5 WS zafungoval, musí se aktivně podílet na posilování schopností Aliance a na akcích na zajištění míru a bezpečnosti ve světě;
- Když dnes sílí akcent na čl. 3 WS přesto to znamená, že OS ČR budou v případě vážné krize působit mimo teritorium země, musí být mobilní, rozmístitelné, udržitelné a k tomu nastupují další požadované úkoly a schopnosti tak jak byly přijaty na

summitech NATO ve Walesu a Varšavě;

- NATO mělo v uplynulých třech dekádách nastaveno ve svých plánovacích procesech pohodlné časové osy a země se chovaly obdobně. Dnes určuje plánovací procesy kultura připravenosti. Pokud AČR vysílá jednotku do zahraniční operace, nebo ji vyčleňuje do pohotovostních sil NATO/EU, vždy je relativní dostatek sil k její přípravě a vybavení materiálem, technikou a všestranně ji zabezpečit. V případě vážné krize, která vyžaduje použití OS ČR jako celku, armáda je použita tak, jak je a s tím co má k dispozici. Vždy jde o balancování v duchu strategické logiky (Ends–Ways–Means, Diplomatické–Ekonomické–Vojenské–Informační nástroje síly státu);
- Přenos těžiště od operační angažovanosti (prioritně zajištění účasti v zahraničních operacích) k operační připravenosti (prioritně zajištění obrany čl. 3,5 WS);
- Požadavky na OS ČR mají pouze jeden, soustavně se zvyšující trend. Nutností je dlouhodobě vyvážený přístup k budování vojenské síly státu k zajištění hlavního účelu ozbrojených sil státu, který také vytváří nejvhodnější výchozí podmínky pro zajištění pružné reakce na aktuální vývoj v bezpečnostním prostředí;
- Potřeba konsensuálního přijetí bezpečnostní definice České republiky napříč politickým spek-

trem, která bude pracovat se všemi potenciálními scénáři hlavních forem ohrožení bezpečnosti země. Tím by bylo v principiálních otázkách dosaženo stability, jednoznačnosti a efektivnosti výstavby vojenské síly státu v dlouhodobém časovém horizontu. NATO nedosahuje stavy, pouze deklaruje záměry. Je na členských zemích, zda a jak budou naplněny.

IV. Odvodní řízení a mobilizační systém v období přechodu na plně profesionální Armádu ČR

Plk. v.v. Ing. Josef Koudelka, bývalý zástupce náčelníka odboru mobilizačního plánování GŠ AČR

V posledním desetiletí minulého století procházely ozbrojené síly ČR kontinuálním procesem změn. Probíhaly rozsáhlé reorganizace a redislokace, jimiž se AČR snažila vnitřně vyrovnat se změnami a vývojem vnějšího prostředí. V oblasti personálu došlo k výraznému snižování počtů. Odešlo mnoho vojáků z povolání. Od března 1990 platil zákon o civilní službě. Vojenská základní služba se postupně zkracovala. Zatímco v roce 1993 měly ozbrojené síly 110 tis. vojáků v činné službě, do roku 2000 se tento počet snížil na polovinu.

Za tímto procesem se poněkud opožďovala legislativa. Branný zákon č. 92/1949 Sb., byl po roce 1990 pětkrát novelizován a platil až do závěru roku 1999. Ministerstvo obrany připravovalo návrhy nových zákonů, ale legislativa měla jiné, naléhavější úkoly. K výraznému obratu přispěly ničivé povodně na Moravě v roce 1997. Na boj s nimi a s jejich následky bylo mimo jiných sil a prostředků nasazeno více

jak 7 tisíc vojáků s potřebnou technikou. Zjistilo se, že právní podpora takového nasazení je nedostatečná a celý legislativní proces se urychleně pohnul. V následujícím roce byl přijat ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, který především zaváděl krizové stavy. V roce 1999 byly schváleny zákony tzv. branné legislativy, včetně nového branného zákona č. 218/1999 Sb., a v roce 2000 nové zákony tzv. krizové legislativy.

Pro případ války se předpokládalo rozsáhlé mobilizační rozvinutí AČR provedené povoláním záloh, a doplněním až na trojnásobek plánovaných mírových počtů. Všichni tito vojáci v záloze byli zpravidla jednou za čtyři roky cvičeni v rámci tří až čtyřtýdenních vojenských cvičení. Mimo vojáků v záloze se plánovalo také dodání věcných prostředků z civilního sektoru. Podle tehdejších analýz ale neodpovídal rozsah mobilizačně rozvinované armády skutečné potřebě plynoucí ze změněného bezpečnostního prostředí po vstupu ČR do NATO.

Celkové společenské klima se neztotožňovalo s vojenskou základní službou, která dostávala diskriminační charakter. V roce 1993 nastoupilo do základní služby 53 tis. vojáků, v roce 2000 to bylo již pouze 27 tis. Ve stejném období se počet podaných prohlášení o odepření vojenské služby pohyboval kolem 10 tis. ročně a měl výrazně stoupající trend.

Ministerstvo obrany pokračovalo v přípravě přechodu na plně profesionální armádu. Vláda v květnu 2001 jmenovala svého zmocněnce pro přípravu reformy ozbrojených sil ČR. První vládou schválený návrh reformy předpokládal

- zrušení základní vojenské služby,
- zachování branné povinnosti, která by v míru spočívala v povinnosti odvodní a ve stavu ohrožení státu a

za válečného stavu v povinnosti služební,

- redukci válečné struktury AČR,
- přípravu mobilizačních záloh na základě dobrovolného převzetí závazku.

Předpokládalo se, že odvodní řízení bude v gesci civilních správních úřadů a vojenské orgány povedou evidenci odvedených osob. Mobilizační záloha se měla vytvářet tak, že voják v záloze dobrovolně převezme závazek k setrvání v mobilizační záloze po určité době.

Následně byl na základě usnesení vlády č. 835/2001 zpracován rozsáhlý materiál Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace ozbrojených sil ČR. V tomto materiálu došlo v mobilizační oblasti k dalším zásadním změnám. Předpokládala se branná povinnost pro všechny občany ve věku 18 až 50 let, která by se však realizovala až po vyhlášení předběžných opatření. Tzn., že v míru není ani odvodní povinnost.

Předběžná opatření

- budou vyhlášena v době, kdy hrozí, že zhoršující se bezpečnostní situace může přerůst v ozbrojený konflikt, který by si vyžadoval mobilizaci ozbrojených sil,
- stanoví úkoly ústavním institucím, ústředním správním úřadům, ozbrojeným silám a ostatním subjektům podílejícím se na přípravě k obraně státu,
- krajské úřady zahájí odvodní řízení,
- je zahájena akvizice výzbroje, techniky a materiálu.

Nový systém představoval významné změny. V míru zanikly veškeré povinnosti občanů související s přípravou k obraně státu. Realizace změn byla podmíněna rozsáhlými novelami právních

předpisů. Předběžná opatření, která zasahovala zásadním způsobem do všech oblastí života společnosti, však mohla být formulována pouze v ústavním zákoně, což by znamenalo prosadit novelu ústavního zákona č. 110/1998 Sb. Ten však byl dosud za léta své platnosti novelizován pouze jednou v souvislosti se zrušením okresních úřadů.

Koncepce byla projednána vládou, která svým usnesením č. 437/2002 uložila dopracovat především část spolupráce s Policií a IZS a znovu ji předložit ke schválení. Koncepce byla konečně schválena usnesením vlády č. 1140/2002 a ministru obrany bylo uloženo ji realizovat.

V rámci novelizace právních předpisů však nedošlo k prosazení institutu „předběžných opatření“ a úkoly, které měly být plněny po jejich vyhlášení se tak přesunuly až do období po vyhlášení stavu ohrožení státu. Byl zpracován a přijat nový branný zákon č. 585/2004 Sb., který je účinný od 1. ledna 2005.

- branná povinnost pro všechny občany ve věku 18 až 60 let se realizuje až po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu,
- vláda stanoví nařízením počty občanů povinných podrobit se odvodnímu řízení,
- odvodní komise zřizují krajská vojenská velitelství,
- občan mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav může převzít výkon branné povinnosti dobrovolně a stát se vojákem v činné službě nebo vojákem v aktivní záloze.

Poslední populační ročník, který prošel povinným odvodním řízením, je ročník 1985. Vojákům v záloze, kteří byli vycvičeni (mimo bývalých vojáků

z povolání) je dnes 35 let a více. Současná situace prakticky neumožňuje navýšení počtu ozbrojených sil. V případě akutní potřeby by se musel vyhlásit stav ohrožení státu a aktivovat celý časově, personálně a finančně náročný proces odvedení, povolání a především vystrojení a vycvičení občana k obraně státu.

Stálo by za úvahu přijetí takových legislativních opatření, která by umožnila realizovat část tohoto zdlouhavého procesu již v míru, alespoň v takové formě, jak to bylo naznačeno v prvním návrhu reformy v roce 2001.

- zachování branné povinnosti, která by v míru spočívala v povinnosti odvodní a ve stavu ohrožení státu a za válečného stavu v povinnosti služební,
- příprava mobilizačních záloh na základě dobrovolného absolvování vojenského cvičení (základní příprava).

IV. Odvodní řízení, příprava vojáků v záloze a mobilizační systém z pohledu GŠ AČR

Generálmajor Ing. Jaromír Alan, MSc.,
ředitel Sekce plánování schopností MO

1. Odvodní řízení

V odvodním řízení se rozhoduje o schopnosti nebo o neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu. Odvodní řízení se provádí pouze za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, v míru je nahrazeno výběrem ucha-zeče o:

- povolání do služebního poměru vojáka z povolání (§ 4 BZ);
- zařazení do aktivní zálohy (§ 5 BZ);
- účast na vojenském cvičení (§ 5a BZ).

Při plánování a kalkulaci odvodního řízení se využívají podklady získané od příslušných orgánů státní správy, zejména Českého statistického ústavu. Tyto podklady na stupni MO a krajských vojenských velitelství (KVV) se využívají ke zpracování statistik, výkazů a analýz v oblasti prognóz vývoje lidských zdrojů na úseku odvodního řízení.

Přípravné práce při odvodním řízení na stupni MO jsou např.:

- zpracování právních norem a vnitřních předpisů;
- vedení statistiky lidských zdrojů a zpracovávání analýz;
- součinnost s ÚSÚ a metodický dozor i pomoc zejména KÚ a ORP;
- proškolení pracovníků resortu MO, zejména KVV;
- vedení centrální podkladové dokumentace k odvodnímu řízení.

Přípravné práce při odvodním řízení na stupni KVV jsou např.:

- zámysl pro plánování a zabezpečení odvodního řízení;
- příprava základní dokumentace pro odvodní řízení;
- součinnost s KÚ a ORP.

Vláda stanoví nařízením za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu podle potřeb ozbrojených sil počty občanů povinných podrobit se odvodnímu řízení, a to podle ročníku jejich narození nebo podle jejich odborné kvalifikace, a termín zahájení odvodního řízení. Krajské vojenské velitelství za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu povolá občana k odvodnímu řízení na základě nařízení vlády.

Krajské vojenské velitelství doručí po stanovení termínu zahájení odvodního řízení podle [§ 18 odst. 2](#) branného zákona občanovi, který je povinen podrobit se odvodnímu řízení, dotazník sloužící pro

účely odvodního řízení k získání základních informací o občanovi. Dotazník je dokument, jehož vzor je stanoven Vyhláškou č. 328/2016 Sb. Občan v něm uvede své osobní údaje a nechá jej vyplnit svým registrujícím lékařem. Po té jej vrátí na KVV.

Odvodní komise se zřizují po stanovení termínu odvodního řízení a jsou čtyřčlenné. Předsedou je ředitel KVV nebo jím určený zástupce KVV. Členy odvodní komise jsou zástupce obecního úřadu obce s rozšířenou působností určený starostou nebo osobou pověřenou výkonem jeho pravomoci a 2 civilní lékaři, určení krajským úřadem (civilní kontrola ozbrojených sil podle ústavního zákona č. 110/1998 Sb.).

2. Příprava vojáka v záloze

Příprava vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil se provádí formou vojenského cvičení. Průběh vojenského cvičení lze rozložit do ucelených bloků.

Vojenským cvičením je:

- pravidelné vojenské cvičení, které je výcvikem vojáka v aktivní záloze (AZ),
- dobrovolné vojenské cvičení (DVC), které je výcvikem vojáka v záloze i vojáka v AZ.

Voják v AZ vykonává pravidelné vojenské cvičení v prvním roce svého zařazení do AZ v celkové délce do 12 týdnů a v dalších letech v celkové délce do 6 týdnů v kalendářním roce s přihlédnutím k jeho plánovanému zařazení, úrovni vycvičenosti a odborné připravenosti. Při přípravě na operační nasazení vykonává pravidelné vojenské cvičení v celkové délce do 12 týdnů.

Voják v AZ vykonává službu v operačním nasazení, a to podle potřeb

ozbrojených sil, v délce do 7 měsíců v kalendářním roce:

- na území ČR, nebo
- mimo území ČR, pokud s takovou službou vysloví prokazatelný souhlas.

Vojáka v záloze lze s jeho souhlasem povolat ke službě v operačním nasazení na území ČR v celkové délce do 30 dnů v kalendářním roce, vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.

Formy vojenského výcviku:

Základní forma vojenského výcviku je zajišťována jako **základní příprava**, která je určena pro vojáky v záloze, kteří dříve nevykonávali vojenskou činnou službu. K základní přípravě u Velitelství výcviku-Vojenské akademii (VeV-VA) se voják v záloze povolává:

- a) v prvním roce jeho prvního zařazení do AZ, nebo
- b) v rámci jeho prvního DVC.

Příprava vojáka AZ k plnění úkolů OS ČR se provádí dle „Záměru vojenského výcviku“ v tříletém výcvikovém cyklu: 1. rok cyklu - výcvik jednotlivce/specialisty; 2. rok cyklu - výcvik družstva; 3. rok cyklu - výcvik čtyř/roty.

Odborná forma vojenského výcviku je určena pro vojáky v záloze zařazené na služební místa a je organizována u VeV-VA a u vybraných organizačních celků. Obsah a rozsah kurzu stanovuje odborný gestor. Zdokonalovací cvičení je určeno pro vojáky v záloze k obnovení návyků a získání dovedností pro plnění úkolů, které vyplývají z jejich služebního zařazení.

Speciální forma vojenského výcviku (stmelovací cvičení) je určeno pro vojáky v záloze za účelem optimálního začlenění jednotlivce do jednotky a ke stmelení.

Přeškolení se organizuje při změně vojenské odbornosti, při zavedení nového druhu výzbroje nebo materiálu.

Plánování vojenského výcviku:

Záměr vojenského výcviku je výchozí dokument pro plánování výcviku jednotky, který popisuje zámysl velitele (ředitele) k dosažení splnění cílů a úkolů stanovených nadřazeným. Záměr se zpracovává na období 3 let a obsahuje:

- a) cíle vojenského výcviku;
- b) zaměstnání, která jsou rozhodující pro kalendářní rok;
- c) způsob prověřování připravenosti;
- d) metody pro vedení výcviku, vojensko-odborné přípravy a stmelení jednotky.

Grafický plán vojenských cvičení a operačního nasazení vojáků v záloze je naplánován na jeden rok a schvaluje jej ředitel Sekce plánování schopností MO.

Oznámení zaměstnavatelům o plánovaných vojenských cvičení - stanovuje § 37 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze (2x ročně, do 30. listopadu na prvé pololetí a do 31. května na druhé pololetí příslušného kalendářního roku).

3. Mobilizační systém

Stávající systém rozvinutí AČR z mírové do válečné organizační struktury (dále jen „mobilizační systém“) je rozložen do tří bloků, které jsou ohrazeny postupným vyhlášením vojenských krizových stavů (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR).

Mír - současná situace, není vyhlášen žádný krizový stav (úkoly a plánování obrany vyplývající ze zákonů a závazků; mobilizační příprava, příprava vojáků v AZ a DVC).

Stav ohrožení státu - po vyhlášení stavu ohrožení státu může ministerstvo nařídit **výběrové doplnění** stanovených vojenských útvarů povoláním předurčených

vojáků v záloze k výkonu mimořádné služby podle potřeb ozbrojených sil.

Válečný stav - mobilizaci ozbrojených sil nařizuje prezident republiky na návrh vlády. Mobilizace ozbrojených sil může být částečná nebo všeobecná.

Ozbrojené síly jsou doplňovány na základě **branné povinnosti**. Systém zmobilizování je v míru realizován na základě dobrovolnosti, tzn. pouze výcvik vojáků v AZ a DVC. Majetkové zajištění je realizováno akvizicemi. Na základě odložené potřeby je ve skladech rezortu MO skladována s nejnižšími náklady technologicky použitelná výzbroj a materiál, které není možné pořídit v době stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Za stavu ohrožení státu je zpracován nouzový státní rozpočet ve prospěch zvyšování schopností obrany státu. Branná povinnost je realizována na základě povinnosti. Je zahájeno odvodní řízení a výběrové doplnění ozbrojených sil osobami a majetkem a je realizována část mobilizačních dodávek.

Za válečného stavu se přechází do válečného státního rozpočtu. Je vyhlášena částečná nebo všeobecná mobilizace. Schopnosti AČR jsou navyšovány podle schopností státu a politicko-vojenských ambicí ČR.

V. Doplnování vojenských útvarů a vojenských zařízení ozbrojených sil České republiky mobilizačními zálohami a občanskými zaměstnanci za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

(aneb: Jak dál v oblasti doplňování ozbrojených sil ČR, přípravě vojáků v záloze a úpravě mobilizačního systému.)

Plk. v. v. Ing. Pavel Ťulák, bývalý ředitel odboru obranných příprav

V úvodu vystoupení bych chtěl zdůraznit, že to o čem tady budu hovořit a doporučovat, tak se jedná se o můj osobní názor, není to oficiální názor MO.

Obsah vystoupení je tento:

- doplňování ozbrojených sil ČR,
- příprava vojáků v záloze,
- mobilizační systém,
- doporučení.

V první části provedu krátký výklad z hlediska popisu systému doplňování, následně budu navrhopvat doporučení jeho změn.

Z hlediska doplňování OS ČR zdůrazňuji role a úkoly vlády, AČR a GŠ AČR zejména ve schvalování operačních plánů použití OS ČR sil pro stav ohrožení státu a pro válečný stav, schvalování struktury AČR, schvalování koncepce výstavby AČR, koncepce mobilizace OS ČR a koncepce OPSÚ.

Základním úkolem OS ČR je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení OS ČR plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení, a AČR může plnit další úkoly podle § 14 zákona o ozbrojených silách ČR.

Pro doplňování ozbrojených sil ČR je vytvořeno zákonné prostředí. Je potřeba i z

hlediska historických zkušeností zdůraznit, že bezpečnost a obranu ČR lze úspěšně zabezpečit pouze koaličně. Současná bezpečnostní situace je charakterizována prolínáním krizových situací při hybridním působení protivníka. Je proto nezbytné nově upravit vazbu na krizové stavy.

Obrana státu je v odpovědnosti vlády. Přičemž řízení a organizace obrany státu zahrnuje výstavbu, přípravu a řízení ozbrojených sil, operační přípravu státního území, plánování obrany státu a opatření v národním hospodářství a na všech úsecích veřejného života v zájmu zajišťování obrany státu.

Doplňování ozbrojených sil ČR ovlivňují přijaté strategie, KVAČR, KM, KAZ, KOPSÚ, které jsou promítnuty do zákonů zákon č. 222/1999 Sb., zákon č. 45/2016 Sb., zákon č. 241/2000 Sb., zákon č. 219/1999 Sb., zákon č. 585/2004 Sb., a zákon č. 221/1999 Sb., a které nastavují práva a povinnosti státním orgánům, orgánům samosprávných celků a právnickým a fyzickým osobám.

Doplňování ozbrojených sil ČR spočívá zejména v doplnění personálu, majetku a realizaci operační přípravy státního území. Příprava se provádí v míru. Realizace je v míru, za stavu ohrožení státu a válečného stavu. Omezení spočívá v tom, že chybí zdroje a je nedostatečný čas na jeho provedení.

Mírově mluvíme o výstavbě OS ČR, válečně o doplňování OS ČR.

Výstavba z hlediska personálu využívá dobrovolný výkon branné povinnosti a z hlediska majetku na programové financování. Spočívá v náboru vojáků z povolání, vojáků v aktivní záloze a vojáků na dobrovolném vojenském cvičení. Vojáci jsou využíváni v operačním nasazení. Důraz je položen na přípravu personálu, udržení běžného provozu, investice a akvizice.

Válečně mluvíme o doplňování OS ČR. Doplňování je založeno na povinném výkonu branné povinnosti. Jedná se zejména o odvodní řízení, výběrové

doplnění (za SOS), mobilizaci (za VS) a plnění hospodářských opatření pro krizové stavy (za SOS a VS). Vojáci jsou povoláváni do mimořádné služby, jsou realizovány mobilizační dodávky, přebírány věcné prostředky z civilního sektoru a realizována válečná výroba. OS ČR vedou bojové operace.

Reforma OS ČR 2002 vycházela z dostatečné varovací doby (až 10 let), zavedla princip odložené potřeby a vyžadovala zavedení předběžných opatření.

Z hlediska dopadů reformy došlo ke zvýšení připravenosti vojáků z povolání a jejich stabilizaci, ke snížení velikosti OS ČR a jejich profesionalizaci a ke snížení velikosti majetku.

Konskripční doplňování osob bylo posunuto až do SOS a VS. Souběžným efektem je však ztráta pocitu odpovědnosti občanů za obranu. Přijaté politicko-vojenské ambice vyžadují použití doplňované AČR i v míru, z toho vyplývá požadavek na změnu způsobu doplňování AČR.

Změna bezpečnostní situace způsobuje, že dostatečná varovací doba již není, princip odložené potřeby selhává a zavedení předběžných opatření se bohužel dosud nepodařilo.

Od roku 2002 MO při implementaci předběžných opatření učinilo 3 neúspěšné pokusy. V letech 2004-2005 byla navrhována změna ústavního zákona č. 110/1998 Sb., a zavedení stavu napětí.

V letech 2013-2015 bylo předložen návrh změn zákona č. 585/2004 Sb., spočívající v zavedení odvodního řízení a povinné přípravy vojáků v záloze v míru.

V letech 2016-2017 se jednalo o návrh změny zákona č. 222/1999 Sb., stanovení povinností občanům zákonem a aktivace jejich plnění nařízením vlády.

Z hlediska velikosti mírových počtů vycházíme z KVAČR 2025, kde je u AČR plánováno cca 24 000 VzP + 5 000 AZ.

Smlouva o konvenčních ozbrojených silách (S-KOS) v Evropě umožňuje ČR mít v OS ČR cca 93 000 osob. Současné počty

výzbroje, techniky i osob AČR jsou hluboce podlimitní – viz tabulka.

Datum/ kategorie	BT	BOV	DS	BL	BV	osoby
Národní limity pro ČR National Ceilings S-KOS	957	1367	767	230	50	93333
Stav k 1. 1. 2019 (mimo AZ)	116	437	179	36	17	36039 vojáků i o. z.

Z hlediska dopadů profesionalizace postupně dochází k zvyšování věkového průměru VzP, ke snižování počtů, stárnutí a ztrátě připravenosti zálohy (aktuálně vojáků v záloze je cca 1.2 mil. z toho 2/3 jsou starší 45 let), k uzavření systému doplňování a tvorbě zálohy jenom na principu dobrovolnosti. Dochází ke vzniku pocitu občana, že za obranu odpovídají jen profesionální vojáci. Existuje obecný souhlas s potřebou povinné vojenské služby, ale vykonávat ji má někdo jiný. Snížením počtů vojáků dochází k malé přítomnosti vojáků ve veřejném prostoru.

V oblasti doplňování OS ČR mám tato doporučení. Navrhuji zavést výběrový povinný výkon branné povinnosti i v míru a umožnit výběrové čerpání věcných prostředků i v míru. Tato opatření doplnit přiměřeným navýšením mírových počtů vojáků z povolání a AZ pro organizování a provádění povinné základní vojenské přípravy občanů – vojáků v záloze a plnění úkolů vyplývajících z politicko-vojenských ambicí vlády ČR.

Znamená to zachovat dobrovolnost, ale současně umožnit výběr, předurčování občanů do zálohy a jejich využití podle potřeb OS ČR již v míru. K tomu bude nezbytné realizovat modifikované výběrové odvodní řízení (civilní lékařská posudková činnost, odvodní rozhodnutí bez přítomnosti občana) a základní vojenskou přípravu (povolání a vykonání základní vojenské přípravy vojákem v záloze ve stanovené době). Stanovením povinnosti bývalým VzP a bývalým vojákům v AZ vykonat v míru službu v operačním nasazení podle potřeb OS ČR dojde

k částečné profesionalizaci zálohy. Pro omlazení a navýšení počtů připravené zálohy bude nezbytné provést výběrové odvodní řízení zejména mladších ročníků. Cílem je zákonem stanovit v míru povinnost občanů vykonat vojenskou činnou službu. Jedná se o službu vojáků v operačním nasazení na území ČR a povinnost vykonat základní vojenskou přípravu a povinná vojenská cvičení podle potřeb OS ČR. Důležité je zdůraznit, že tyto činnosti bude občan konat za úhradu včetně podpory zaměstnavatelů a garance pracovní pozice u zaměstnavatele po ukončení základní vojenské přípravy nebo operačního nasazení, obdobně, jak by tomu mělo být u AZ.

Příprava vojáků v záloze je organizována podle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR a podle zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

Otázkou je, jak dál postupovat při jejím provádění, když varovací doba se blíží „0“. Z hlediska nutnosti posílení civilně-vojenské spolupráce (OPSÚ a CNP) při hybridním působení bude nutně docházet k propojení civilních a vojenských plánů (KP a ÚPOS, DPO). Toto se musí promítnout do změn přípravy vojáků i příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů. Doporučuji realizovat dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti a absolvování základní vojenské přípravy příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů. Zajímavou otázkou je, zda by nebylo vhodné, aby dobrovolní hasiči při dovršení 18 let absolvovali odvodní řízení a základní vojenskou přípravu.

Zásadní je nastavení systému tak, aby v míru byla realizována povinná příprava občanů ČR předurčených pro doplnění OS ČR podle § 1 branného zákona. Jednalo by se o základní vojenskou přípravu v délce 3 měsíce a povinná vojenská cvičení dle specializace např. v 5 leté periodě. K tomu bude nezbytné vytvořit výcvikové kapacity AČR (prostory, personál, technika) a navýšit financování.

Mobilizační systém vychází z koncepce mobilizace schválené usnesením vlády ČR ze dne 23. ledna 2013 č. 51. Jedná se o nadčasový dokument z hlediska implementace předběžných opatření.

Samozřejmě bude nutná reakce na změny bezpečnostní situace - hybridní působení potencionálního protivníka. To si vyžádá úpravu mobilizačního systému a pojetí mobilizace podle nových věcných řešení a vyvolá nezbytná legislativní opatření. S tím jsou spojeny další činnosti, dokumenty a řešení, které však obsahují související klasifikované informace.

Závěr - celková doporučení:

Domnívám se, že je nezbytné doplnění OS ČR považovat za celospolečenský dlouhodobý úkol. Protože společnost stárne, má to dopad i na OS ČR, bude nezbytné připravit a realizovat opatření ke zvýšení porodnosti. Zásadní je podporovat občana a jeho „odhodlání“ dobrovolně se připravovat a bránit republiku, protože obrana státu je jeho povinnost a i právo občana a je to „in“. K tomu bude nezbytná úzká součinnost mezi MO, ÚSÚ a samosprávou k podpoře občanské společnosti a její pozitivní reakce na obranu státu. Důraz musí být položen na strategickou komunikaci státu s občanem. Důležité jsou vzory osobností s neformální autoritou ve společnosti a se vztahem k obraně a vlastenectví. Zásadní podmínkou je potřebná výše a stabilita financování obrany.

Mnou navrhovaná doporučení respektují ponechání možnosti převzetí dobrovolného výkonu branné povinnosti v míru. Bylo by také vhodné zvážit, zda nevázat podmínku vzniku zaměstnaneckého vztahu občana ke státu na realizaci tohoto institutu.

Zásadní bude legislativně upravit výběrové předurčení občana k povinnému výkonu branné povinnosti v míru. Výběr občanů by mohl být prováděn pomocí náhodného výběru rodných čísel (např. generování pomocí PC) a následovalo by jejich odvedení. Podle jejich předurčení k

naplnění schopností OS ČR při maximálním využití jejich civilní specializace by pak ve stanovené bylo provedeno vykonání základní vojenské přípravy doplněné povinnými vojenskými cvičeními k dosažení jejich odborné specializace. Všechny tyto činnosti budou v míru realizovány za odměnu.

Důležité bude propojení krizového řízení a zajišťování obrany státu s ohledem na možnost hybridního působení. K tomu bude potřeba zvýšit úroveň výchovy k vlastenectví a k sebeobraně a dotačným způsobem podporovat militárně zaměřené spoluobčany a subjekty. Z hlediska doplňování OS ČR v míru můžeme využít nynější zkušenosti Švédska.

Riziko navrhovaných doporučení spočívá v odmítnutí akceptace principu předurčení občana k povinnému výběrovému plnění branné povinnosti v míru za odměnu na základě potřeb zajišťování obrany ČR. Podle mého názoru nikdy nebude 5 miliónů státních občanů ČR povoláno vykonávat brannou povinnost v jeden okamžik.

VI. Závěrečné slovo

Ing. Radovan Vích, poslanec, místopředseda Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Dámy a pánové,

dostali jsme se na závěr našeho semináře o rozvíjení Armády ČR. Chtěl bych Vám velmi poděkovat za to, že jste si ve Vašich jistě nabitých rozvrzích udělali čas a

věnovali pozornost tomuto důležitému tématu.

Zvláštní poděkování patří zástupcům Ministerstva obrany a Generálního štábu za jejich podnětné příspěvky v rámci dnešního semináře a samozřejmě i ostatním odborným panelistům. Vaše účast zajistila, že tento seminář nebyl jen okázalou společenskou akcí, ale setkáním, které opravdu řešilo konkrétní problematiku a doufejme povede k praktickým krokům. Takže děkuji.

Shrňme si, že zazněly podnětné návrhy, jak řešit rozvinutí naší armády v 21. století, kdy se všechno zrychluje a bezpečnostní hrozby se zvyšují. Na základě dnešního semináře předpokládám vzniknou konkrétní předmětné diskuse a také návrhy, ať už legislativní nebo na úrovni návazných obranných dokumentů. Jeden z takových návrhů, konkrétní nařízení vlády, už zde byl ostatně přednesen. S prosazením návrhů, které potřebují schválení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, tedy především změn zákonů (například zákona 585/2004), Vám samozřejmě nabízíme pomocnou ruku.

Protože není čas. Je třeba jednat promyšleně a zároveň dostatečně svižně, abychom společně připravili Armádu České republiky na všechny situace, které mohou nastat. Připravit ji na opravdu efektivní obranu České republiky a jejích občanů, jak jí ukládá Ústava, a jak od ní všichni očekávají.

Takže ještě jednou děkuji všem, šťastnou cestu domů a zase někdy nashledanou.